

Ekoetykietowanie – Ekoznakowanie – Ekolabeling

Certyfikacja jest postępowaniem, w którym niezależna strona trzecia udziela pisemnego zapewnienia, że proces/produkt/usługa spełnia specyficzne wymagania.

Ekoetykieta przyznaje się produktom/usługom spełniającym publicznie dostępne kryteria środowiskowe i użytkowe.

Kryteria ustalane są dla grup produktów o takim samym przeznaczeniu, konkurujących ze sobą na rynku. Najczęściej kryteria przygotowuje się biorąc pod uwagę cały cykl życia produktu, od momentu wytwarzania, poprzez wykorzystywanie aż do jego utylizacji.

Tworzenie systemów znakowania ekologicznego jest uzasadnione pod warunkiem, że jest poparte:

- edukacją społeczeństwa
- kształtowaniem proekologicznych wzorców konsumpcji
- przebudową modelu produkcji w kierunku poprawy efektywności energetycznej i surowcowej

FUNKCJE EKOETYKIETOWANIA:

EDUKACYJNA - poprawa stanu świadomości ekologicznej społeczeństw,

INFORMACYJNA - ekoetykieta informuje konsumentów o właściwościach produktu, ułatwiając wybór towarów,

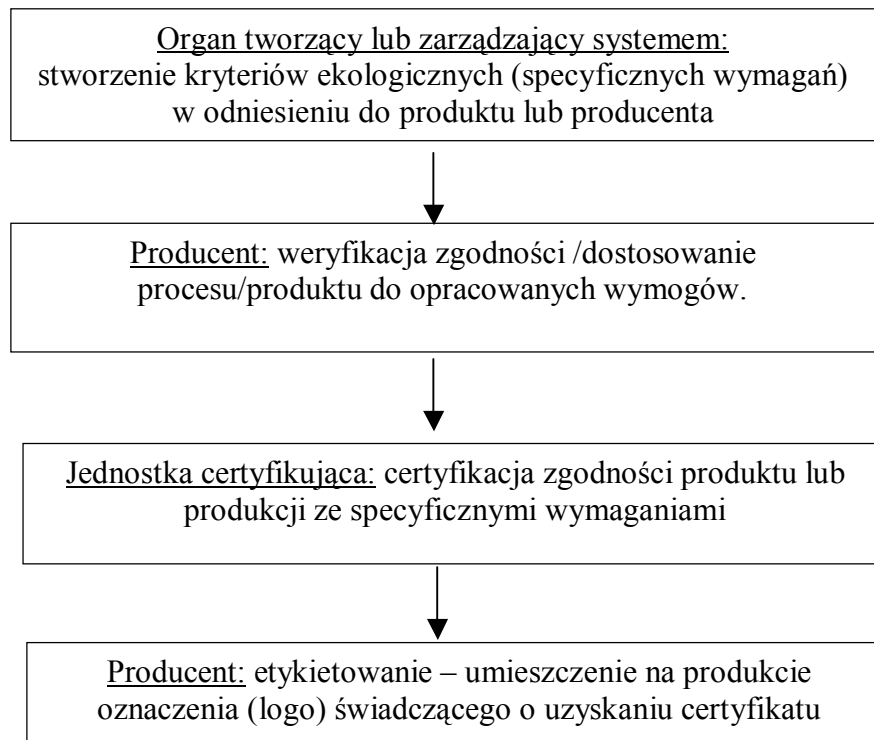
STYMULACYJNA - zachęca producentów do podejmowania działań proekologicznych

MARKETINGOWA - oznaczanie towarów ekoetykieta ma służyć zwiększeniu obrotu towarami o proekologicznym charakterze,

POLITYCZNA - podstawowe narzędzie prewencyjnej polityki ochrony środowiska,

ŚRODOWISKOWA - ekoetykieta służy poprawie stanu środowiska naturalnego, ponieważ promuje produkty najmniej dla niego uciążliwe.

Etapy prowadzące do uzyskania oznaczenia ekologicznego

W Polsce systemy ekoetykietowania są oparte i wzorowane na rozwiązaniach zawartych w normach ISO 14020-14025

Tab. 1. Zakres norm ISO 14020-14025

ISO 14020-14025	
Norma	Zakres
PN-EN ISO 14020:2003	Etykiety i deklaracje środowiskowe – Zasady ogólne
PN-EN ISO14021:2002	Etykiety i deklaracje środowiskowe – Własne stwierdzenia środowiskowe (Etykietowanie środowiskowe II typu)
PN-EN ISO 14024:2002	Etykiety i deklaracje środowiskowe – Etykietowanie środowiskowe I typu – Zasady i procedury
PN-EN ISO 14025:2002	Etykiety i deklaracje środowiskowe – Deklaracje środowiskowe III typu – Zasady i procedury

Tab. 2. Typy informacji wskazujących na walory środowiskowe wyrobu lub usługi wyodrębnione według ISO

Typ	Typ I	Typ II	Typ III
Norma	ISO 14024	ISO14021	ISO 14025
System przyznania	zgodność z kryteriami środowiskowymi – spełnia/nie spełnia	własna deklaracja	własna deklaracja
Organizacja przyznająca	niezależne organizacje	brak udziału niezależnej organizacji	udział niezależnej organizacji ogranicza się do weryfikacji informacji
Forma informacji	etykieta – znak graficzny	tekst/znak graficzny	dane liczbowe w postaci wykresów, rysunków, tekstu
Obejmuje	dotyczy wielu aspektów środowiskowych (oparte na cyklu życia produktu)	najczęściej dotyczy pojedynczych aspektów środowiskowych	dotyczy wielu aspektów środowiskowych (oparte na cyklu życia produktu)
	dobrowolne	dobrowolne	dobrowolne

EKOZNAKI

Tab. 3. Pierwsze ekoznaki

EKOZNAKI				
NAZWA	Niebieski Anioł	Environmental Choise Label Scheme	Biały Łabędź	Milieukeur
ZNAK				
POCHODZENIE	Niemcy	Kanada	Kraje skupione w Radzie Nordyckiej	Holandia
ROK POWSTANIA	1978	1988	1989	1992

Tab. 4. Charakterystyka wybranych ekoznaków

Znak	System certyfikacji/uzyskania, jednostka przyznająca, podstawy prawne	Wyroby/ usługi (kogo dotyczy)	Kryteria/wymagania
<p>Wspólnotowa ekoetykieta</p> <p>Funkcjonuje obok ekoetykieta narodowych lub wielonarodowych.</p>	<p>System certyfikacji jest administrowany w poszczególnych państwach członkowskich UE przez oficjalnie wyznaczone kompetentne jednostki.</p> <p>W Polsce taką funkcję pełni Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC S.A.).</p>	<p>Wyroby mniej szkodliwe dla środowiska niż wyroby podobne (biorąc pod uwagę cały cykl życia produktu).</p>	<p>Kryteria środowiskowe uzgodnione przez państwa członkowskie UE w porozumieniu z zainteresowanymi stronami (m.in. przedstawicielami przemysłu, konsumentów, organizacji środowiskowych, handlu i władz publicznych).</p>
<p>Krajowa ekoetykieta</p> 	<p>Zasady przyznawania zostały opracowane (1998 r.) przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC S.A.)</p>	<p>Wyroby krajowe i zagraniczne nie powodujące (w odniesieniu do wcześniej ustalonego akceptowanego poziomu) negatywnych skutków dla środowiska oraz spełniające ustalone kryteria. Znak EKO przyznawany jest wyrobom z 24 grup.</p>	<p>Kryteria dotyczące ochrony zdrowia, środowiska i ekonomicznego wykorzystania zasobów środowiska w trakcie całego cyklu życia. Kryteria te zawarte są w decyzjach Komisji Europejskiej ustanawiających kryteria ekologiczne w ramach programu przyznawania europejskiego oznakowania ekologicznego (Ecolabel). Ocena produktu obejmuje etapy: przed produkcją, produkcję, dystrybucję (w tym pakowanie), użytkowanie, recykling, utylizację, odpady.</p>
<p>Produkcja ekologiczna – ekologiczny znak branżowy</p> 	<p>Wprowadzono w marcu 2000 roku na mocy Rozporządzenia Komisji nr 331/2000.</p>	<p>Znak przyznawany jest produktom, których co najmniej 95% składników zostało wyprodukowanych metodami ekologicznymi i proces produkcji prowadzony był zgodnie z zasadami opisanymi w rozporządzeniu. Pozostałe max. 5% składników określają odpowiednie przepisy.</p>	<p>Co najmniej 95% składników zostało wyprodukowanych metodami ekologicznymi.</p> <p>Produkty były nadzorowane podczas procesu produkcji i przygotowania tak, jak to zapisano w rozporządzeniu 2092/91.</p> <p>Produkty są sprzedawane bezpośrednio przez producenta lub w zamkniętych, zabezpieczonych i oznakowanych opakowaniach.</p>
<p>„Ekoland” – ekologiczny znak branżowy</p>	<p>Certyfikat przyznawany jest przez Polskie Stowarzyszenie</p>	<p>Prawo do tego znaku mają wyroby pochodzące od producentów,</p>	<p>Kryteria rolnictwa ekologicznego Stowarzyszenia „Ekoland” zostały opracowane na bazie</p>

	<p>Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi „Ekoland” na podstawie oceny warunków prowadzenia produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego metodami ekologicznymi oraz obrotu tymi produktami wg zasad określonych w ustawie o rolnictwie ekologicznym z dnia 16 marca 2001 r. (Dz. U. Nr 38, poz. 452).</p>	<p>przetwórców i handlowców spełniających wymagania ustawy o rolnictwie ekologicznym z dnia 16 marca 2001 r. (Dz.U. Nr 38, poz. 452), posiadających certyfikat nadany przez uprawnioną jednostkę oraz będących członkami "Ekolandu".</p>	<p>wytucznych Międzynarodowej Federacji Rolnictwa Ekologicznego (IFOAM) i opublikowane w 1994 roku. Pod uwagę wzięto także odpowiednie regulacje prawne Unii Europejskiej, a w szczególności Rozporządzenie EWG nr 2092/91 w sprawie rolnictwa ekologicznego i znakowania jego produktów. Rolnik zgłaszający chęć przedstawienia swojej produkcji na ekologiczną metodę produkcji zobligowany jest przedstawić konieczne dokumenty. Gospodarstwo, którego to dotyczy, musi spełnić opisane w ustawie wymagania. Okres przedstawiania (do momentu, w którym może zostać przyznany certyfikat), trwa co najmniej 2 lata. W tym czasie gospodarstwo jest pod kontrolą akredytowanej jednostki kontrolnej, która minimum raz w roku przeprowadza inspekcję i na podstawie jej wyników stwierdza zgodność działań prowadzonych w gospodarstwie z zasadami zawartymi w ustawie o rolnictwie ekologicznym.</p>
<p>EKO-ITB – ekologiczny znak branżowy</p> 	<p>Przyznawany jest przez centrum akredytacji Instytutu Techniki Budowlanej.</p>	<p>Wyroby budowlane, które powodują mniejsze niż inne wyroby skutki dla środowiska w trakcie całego cyklu życia</p>	<p>Kryteria dotyczące ochrony zdrowia, środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska.</p>
<p>Znak dotyczący efektywności energetycznej – ENERGY STAR</p> 	<p>Wprowadzony w 1992 roku przez amerykańską Agencję Ochrony Środowiska (EPA US).</p>	<p>Znakiem tym oznacza się produkty energooszczędne i przyczyniające się do zmniejszenia efektu cieplarnianego. Znak ten przyznaje się w ponad 50 kategoriach produktów (m.in. sprzęt biurowy, sprzęt gospodarstwa domowego, urządzenia grzewcze, sprzęt elektroniczny, oświetlenie).</p>	<p>Głównym kryterium przyznania znaku jest zużycie energii.</p>

<p>Symbole stosowane na opakowaniach</p>	<p>Symbole stosowane na opakowaniach można podzielić na kilka kategorii:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ symbole, które dotyczą właściwości opakowania ▪ symbole mówiące o właściwościach produktu bądź o sposobie jego produkcji ▪ symbole, które mówią o sposobie gospodarki odpadami opakowaniowymi. 		
<p>Symbol recyklingu</p> 	<p>Wzory oznakowania opakowań określające rodzaj materiałów wykorzystanych do produkcji opakowania określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 kwietnia 2004 r. w sprawie określenia wzorów oznakowania opakowań (Dz. U. Nr 94, poz. 927).</p>	<p>Umieszczany jest na opakowaniach (z tworzyw sztucznych bądź aluminium), które podlegają ponownemu wykorzystaniu.</p>	<p>Kryterium: czy można poddać recyklingowi.</p>
<p>„Zielony Punkt”</p> 	<p>Znak w obrocie funkcjonuje już od ponad 10 lat. Jest przedmiotem rejestracji w Urzędzie Patentowym RP, uznanych w Polsce rejestracji międzynarodowych oraz wspólnotowym znakiem towarowym. „Zielony Punkt” jest własnością Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland (DSD). W imieniu właściciela znakiem zarządza Packaging Recovery Organisation Europe s.p.r.l. (PRO EUROPE). W Polsce wyłączną licencję na używanie znaku posiada Rekopol - Organizacja Odzysku S.A., która udziela każdemu zainteresowanemu i spełniającemu określone wymagania przedsiębiorcy sublicencji na używanie znaku towarowego „Der Grüne Punkt”.</p>	<p>Umieszczany na opakowaniach. Oznacza, że producent (wprowadzający wyroby w opakowaniach) wniósł wkład finansowy w budowę i funkcjonowanie systemu odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych stworzonego przez Rekopol Organizacja Odzysku S.A.</p>	<p>Głównym warunkiem uzyskania licencji pozwalającej na korzystanie ze znaku jest właściwe zagospodarowanie odpadów opakowaniowych zgodnie z przepisami ustawy z 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej. Ponadto firma korzystająca ze znaku „Zielony Punkt” jest zobligowana do przestrzegania zasad wynikających z przepisów prawa Unii Europejskiej w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych.</p>

Opracowała Katarzyna Maria Szpak na podstawie wykładów dr Aleksandry Filip Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Krakowie

Polecane strony:

<http://www.ecolabel.dk>

<http://www.ecologo.org/en>

<http://www.ziemia.org/blekitnyaniol.php>

http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/index_en.htm

<http://www.eko-net.pl/5434a6591fc9b7a1c14357da1d3a29c1>